

L a t w e e f c h u   A w i s e s.

Nr. 31. Zettortdeenâ 3schâ August 1850.

Labs dsehreens no fehrmohksla ohgahm.

Sawahki eenahkuschas (eebreeduschas) fehrmohksla chgas kahdâ traufkâ, apleij ar aukstu flaidru uhdeni, tad lai mirkst neddelu — un ja mas tschetras deenas, tad eelaid par tappu, kâ jaw katru dsehreenu kruhsé, tad redsesi, kâ par winnu preezafes un dauds ilgaki dserfi, kâ miltu jeb kartuppelu dsehreenu zeeniji dsert. Bet ne aismirsti tik weenu, ohtru deenu dsehris tahm paschahm ohgahm atkal flaidru uhdeni uspildiht. — Un jo wairak ohgu tai traufkâ buhs, jo tas dsehreens buhs labs un ilgaki warrehs uspildiht.

J. B.

Deewabihjiga bruhte.

Elihse Embert, kahda namneeka meita, tappe ar jaunu puisi faderrinata, kâ ar to warr kluht laulata. To deenu preefch laulashanas tas bruhtgans winnu apmekle un ar zitteem rad-deem lohti preezigs, fmeijahs, spahfsejahs un mekleja zaur to wissus eepreezinaht. Sawôs fmeeklôs aisnehma tas arri nepareissi Deewa wahrdu un kristigu tizzibu. Elihse ar firds-fahpehm to dsirdejusi, tam mihti peemahzidama teize: lai apdohma kô tas taggad runna, woi tas pareissi irr? Bet tas tahdu mihligu pamahzishanu ar pafauligu prahru atmette un deewabihjashanu ne turreja zeenâ. Ta gohdiga meita to mannidama isbihjahs un dohma, kô nu winna darrischoht ar tahdu netizigzu zilweku, kâ! buhs man tahdu Deewa nizzinataju par wihrus nemit? fazzijsa ta pee seiwis.

Drihs ta sawâ prahtâ apdohmajahs un us to bruhtganu fazzijsa: „No schi azzumirkla, kâ es redsu un dsirdu, kâ ūums ta deewabihjashana newa svehta leeta, tad es ne esmu wairs ūuhfu bruhte, jo kas Deewu ne mihle, tas sawu seewu arri gohdigi ne mihlehs.“ Par welti nu raudsija tas bruhtgans deewabihjigi isliktees, bet tas tai jo wairak bija par reebfchanohs; par welti puhlejabs winnas wezzakee to peerunnaht, bet ia palikka zeeti pee sawas apnem-schanahs. Ikkatris, kas to dsirdeja, ir patte waldischana to slaveja kâ weenu gohdigu un deewabihjigu meitu, kas tahdam wihrus tappe paturreta, kas arri bija deewabihjigs.

Schis notifikums irr pateefigs, kô es scheitan ir muhsu jaunahm meitahm par mahzibu esmu eelizis: Lai ne luhko wiss wihrus pehz muttes un zeppures, bet pehz gohdigas un deewabihjigas fids, ihstas mihestibas, faderribas un labba tikkuma, tad buhs laime un Deewa svehtiba dsihwojoht.

M. B.

Kâ tu man, ta es tew!

Preefch kahda laika eebrauz wihrs ar fatu seewu pilstatâ labbu tellu pahrocht. Pirzeji dauds gan pee tellu rohnahs, bet ne weens ne gribb 3 rub. f., to naudu, kô wihrs par to prassa, tam labprahrt doht. Dê ne ilgi peenahk arri kahds kohpmannis klahs, kas pehz treknas tella gallas laisijahs ween, kâ lahzis pehz med-dus. Schis peenahkis wihrus ta usrunna: „Draugs, nahz man lihds, es tew 3 rub. par to tellu dohfschu; woi dsirdi?“ — Wihrs brauz arri resnam lungam pakkal. Kohpmannis

sawā nammā nonahzis sawz puiscuem, lai tellu stalli leek, un wihrū ar sawu fewu sawā pafchā istabā eeweddīs, luhds lai tee apsehschahs. Kamehr fchee nu istabā fehsch un finalku snapfchi dseer un feeru uskohsch, par tam atkal Kohpmannis pawehl, lai puifchi itt ahtri tellu nokauj — nowelk ahdu — un tad itt ahtri weenu weerendeli nozepp. — Wihrs fehsch un fehsch, gaid un gaid, woi nu kohpmanna kungs tam weenreis naudu ne atdohs un to ne atraidihs; bet ne kā! Kohpmannis mannidams, ka fchee jaw nemeerigi paleek, teem fakka, lai tik bischkiht wehl pagaidoht, wianam ne effoht taggad wallas atraidiht — lai dseerohrt tik brandwihsun un effoht meerigi, lihds winsch atnahfschoht. Schee gaida jaw labbu stundas laiku, — tad nu weenreis arri eenahk Kohpmannis un leek nu sawu galdu apklaht preefsch maltites. Tē nu tohp tas tella zeppetis (ko pirzis), balta maise, fweests un fmalks fchnapfis uslizts Kohpmannis nu luhds wihrū, lai ar sawu fewu pee galda fehschoht un itt drohschi maltiti ehdoht. wihrām nu gan brihnuns nahkahs, ka Kohpmannis schohs fwechselus zilwelkus tà diktī zeena-johit; tak, kād nu schis tà luhds — fchee arri fehschahs pee galda un — kā jaw mahju zil-wels — kas tahdas leetas dauds ne dabbohn un labbi jaw fukfaht proht, ehd arri firdigi, ka sohste ween gar pirksteem tekk. — Labbi nu paehdusches — pateizahs Kohpmannis — un gaida nu us naudu, tik jaw nu weenu reis tohs atraidihs; bet ahu! schis ne buht ne taggad to wehl ne faproht. Nu wihrs jaw labbu laiku gaidijis, nemmabs duhfchu Kohpmanna kundfnam tà präffih: „Kungs, kas nu irr ar to tella nandu? Ko es nu luhgtu; gribbedams drihs mahja braukt.“ Kohpmannis: „Ko tu wehl drihkti man naudu par tellu präffih; tu jaw pats taggad sawu tellu apehdi; un man wehl bija kreims un fweests tur flaht jadohd, un arri wehl zilwelkus pee nokauschanas un is-puzzefchanu; — ne — naudu ne kahdu wairs ne dabbusi; jo tu pats to aptehreji, ko tad nu wehl wairak?! Gita wesseli!! — Wihrs nu gan spakuda par tahdu dahrgu maltiti, fazzi-

dams: Kad juppis to buhtu parahwīs! bet itt meerigi nemm sawu zeppli — atdohd labbas deenas un eet, sawas dusmas bahrfdā paflehpis, pee fewim tà pats dohmadams: gan tu mannu tella naudu dubbulti atdohsi! Pagaidi tik kundsin. Pehz kahda labba laika schis atkal eelete diwi pohdus meddus labbā leela pohdā un wedd atkal us pilfatu — (bet weens pats) un noeet atkal pee ta pafcha Kohpmanna, kurra nammu schis itt labbi bija eeweherojis — un tam peedahwaja, woi ne gribboht meddu pirk. Kohpmannis prettim: Itt labprah, mans draugs,zik präff par pohdu? Wihrs atbild: $3\frac{1}{2}$ rub. f. — Par trihs fchee salihgst. Kohpmannis wihrū gan wairs ne pasinne; bet wihrs sawu labbu draugu gan pasinne. Wihrs ne buht ne lauj meddu no pohda islilt, lai paturroht ar wissu pohdu; ne effoht walla tik ilgi gaidiht. Kohpmannim tas wehl labbaki patihk, schis isnaemm 6 rub., aismalka tam par teem diwi pohdeem. — Wihrs brauz nu preezigi us mahjahm, sinnadams, ka nu Kohpmannim to atdarrijis, ko tas wianam wianu reis darrijis; jo wihrs bija to pohdu pilnu ar suhdeem peelizzis, un tik wirfum kahdu kahrtu meddus uslizzis, lai sinnahnt ne warr. Appafchā us pohda dibbenu ahrpuffe bija zeddele peelippinata, kur tee wahrdi bija usrakstti: „Kohpmanna jaunskungs! Kad tu mannu tellu effi apehdis, sché nu arri winna suhdus ehd; tak to luhdsohs beidsoht, ne peewill zittu, tad zits arri tewi ne peewils.“

Schis stahstinsch rahda, ka nelabbi irr, kad zilwelks rupji spahse, zaur ko zittam slahde nahk. Ja ne gribbi rupjibu dsirdeht un slahdi pats pehz pazeest, tad luhdsams ne aisteezi zilwelkus. Tu schkeeti gan gudris buht; bet zits rohnahs wehl gudraks. Latweetis pasihst dees-gan arri johkus un spahses, un arri labprah johkojahs, bet ne wiss tà, kā schis Kohpmannis; jo tahda spahse irr tik krahpschana, jeb-fchu gan Kohpmannis tik tohs par spahsi warr buht turreja.

• Kam ja - u st i z z .

Ne uetizzees pa dauds ik reis pats spreediumam sawam!
Muhsham jau newaid schè mumis pilnigi apgai-
finohts gars.
Sawas leetas un darbus ar ween pats mehdsi tu
darrift
Tà kà wehlahs un gribb taws paschmihledamis
prahts.
Peeminn', ka Deewòs irr Kungs, un tu wiina ap-
palschneeks effi:
Tadeh no wiina few ween japrassa taisnib' un teef.

* * *

Gudriba saprattigam un mulkim.

Wahrdu, ko prahrigam teiz, winsch tuhdał par mah-
zibù peenemm;
Pat taws smeeklis un johks pateesibù tam raho'.
Lassi tam mulkim tu preefsch dauds tuhftoschus gudri-
bas = stahstus;
Wiina negudra auss wissus par neekeem tohs tur.

E. Dünsberg.

• D see f m i n a ,
ar ko Gramsdes skohlas-beherni sawu
zeenigu un mihtu mahzitaju

Aufschizky

apsweizinaja wiina 51mà dsimfhanas deenà,
swehtdeen tai 14tå Mei 1850.

Meld. Gern auf diesem Nasen sitz.

(Dreistimmig.)

I.

Gohds irr Deewam! kas mumis lizzis
Peedishwoht Juhs' dsimtu deen',
Mumis nu preeks zaur to irr tizzis,
Tà kà sirds mumis lehka ween.

2.

Tà kà dabba seedu-waiga
Laggad preeka-swehtkus swinn,
Un tee putni schinni laiká
Deewa gohdam dseesmas minn,

3.

Lapat arri mehs ne warram.
Pehdigi teem putneem tilt;

Preeku juhtam sawam garam,
Ko schai dseesma gribbam list.

4.

Klaufaitees tad mihlais Lehticht!
Dseesminau, ko mihligi
Juhsu dsimtu deenu swehticht
Dseedam mehs pateizigi.

5.

Un kad mehs jo leeli buhsim,
Pateifsim jo labbaki,
Un kad gudraki mehs kluhsim,
Dseedasim jo faldaki! —

6.

Peez desmits un ween u gaddu
Deewòs Jums demis pedishwoht,
Lai nu turpmak arr' par waddu
Jums irr scheitan staigajoh.

7.

Nu no jauna schodeen sohleket
Strahdaht Kunga tihrumä,
Kamehr weenreis tur nonahkseet
Deewa Kunga pilsatä.

8.

Deewòs lai Jums tab spehku pasneeds
Ilgak mahzihit gammamu,
Un Jums swehtibu lai ne leeds
Redseht pee to pulzinu.

9.

Wessellibu, preeku, laimi
Deewòs lai dohd Jums schehligi,
Meeru eelsch scho Kristus laimi,
Aglus arr' simts kahrtig!

10.

Kaut Deewòs ilqus gaddus listu
Mahjohit Jums schai sweschumä,
Un muhs' luhschanas notiktu,
Ko mehs turram firsnina;

11.

Lab mehs laimigi jaw buhru
Turroht Juhs, muhs gammunu,
Lihds kamehr mehs wissi kluhtu,
Kur dseed eng'li dseesminau.

12.

Nu tad zeenigs, mihlais Lehticht,
Strahdajeet ar pazeeschan,

Kamehr laiks nahls, kad Deewos saazibis:
„Nahz pee man, jaw strahdahts gan!“

E. J. S.

Teesas fluddin a schan a s.

Us pawehleschanu tafs Beiserifcas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreevu Walsis ic. ic. ic., Kursites pagasta teesa zaur scho sinnamu darra, ka tas Wezz-Strahrt des nohmneeks Jahnis Sarotschinski no Namniku-mahjahm irr nomirris, — talabb tohp wissi parradu prassitajun parradneeki usaizinati, ar sawahm prassischahanahm diru mehneshu starpā no oppaksch-rakstas deenas, prohti lihds 24to September f. g., pee schihs teesas peeteiktees; ar to pamahjischanu, ka tohs, kas ne buhs peeteikuschees, wehlak wairs ne klausih, un tee, kas tam nelaikim ko parradā, tas pehz likkumeem noliktā strahpē krittih, ja winni pa-preeskawus parradus ne buhs usdewuschi. Kursite, tas 24tā Zuhli 1850.

(E. S.)   ††† Zahne Lervitz, pesehdetajs.
(Nr. 679)   F. Freiberg, pag. teesas strihw.

No Krohna Behremuischias pagasta teesas tohp wissi-tee, kam kahdas taifnas prassischanas pee tafs astah-tas mantas ta nomirruscha Behremuischias sainmeeka Diezmann Geerta, usaizinati, lihds 2tru September f. g. ar sawahm prassischahanahm un peerabdischanahm scheit peeteiktees, jo wehlak neveenu wairs ne klaus-ihs. Sihepelesmuischā, tas 21ma Zuhli 1850.

(Nr. 934.)   Pesehdetajs F. Wardick.
Teesas strihwetis Freymann.

No Talsinas pagasta teesas tohp zaur scho rakstu wisseem pee Krohna Sezzes, Wezz-Sehrenes, Jaun-Ehrenes, Vaggmuischas, Windsheim jeb Brunnowas, Altona un Alsttimuischias, ka arri pee Sezzes meschakunga, Sezzes un Jaunjelgawos mahzitaja muischias pederrigeem, fireschōs pagasiōs jeb pilsehōs dīshwodameem pagasta lehzefleem peekohdinabts, wiss-wehlak lihds 1mo September f. g. deht uenem-schanas eeksch gtas dwechsel-revisiones, ar sikhmehm par sawu pamilijas stai'lu no tahn teesabm, appaskh kurrähm winni taggad usturrah, pee schihs pagasta teesas peeteiktees; jo wissi tee, kas lihds tai nolittai deenai to ne buhs wehrā nehmuschi, tops par paklih-duscheem usfattiti un zeetihs pehzlaikā to pebz likku-

neem spreestu strahpi. Turklaht tohp arri wissas polizejas-waldischanas, kurrū teesas oprinkl tee wirspee-minneti laudis dīshwo, usāzinatas, ne weenu no scheem peeturrecht, kas ne warr no schihs pagasta teesas schihs usrahdiht, ka winsch jam revisionē irr usnemts. Talsinas pagasta teesa, tas 28tā Zuhni 1850.

(E. S.)   Pag. wezzaka weetā Jakob Bleiberg.
(Nr. 598.)   E. Neuland, teesas strihwetis.

Us pawehleschanu tafs Beiserifcas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreevu Walsis ic. ic. ic., tohp no Kuldigas oprinka teesas, — kad tas zittikahr-tigs Tigres arrendators Ernst Schwarz sawu mantu saweemi parradu derejeem atderis un talabb schi teesa konkursi spreedusi, — wissi un ifkatri, kam kahdas prassischanas pee ta wirspeeminneta parradneeka, jeb los dohmatu ko prassib, zaur scho usaizinati, ar sawahm prassischahanahm un mekleschanahm wiss-wehlak lihds 15to September f. g., kas par to wenigu un iefleghschanas-termiau nolikts, scheit ka waijadisgs peeteiktees un fogaidht, ko teesa spreedihs; ar to pamahjischanu, ka tohs, kas ne buhs peeteikuschees, pebz schi termina wairs ne klausih. Tapatt tohp arri teem, kas tam wirspeeminnetam arrendatoram Ernst Schwarz ko parradā, peekohdinabts, pee dubbultas strahpes sawus parradus lihds peeminetam terminam scheit us-doht. Kuldigas oprinka teesa, tas 12tā Zuhli 1850.

(E. S.)   Wissesseers Sacken.
(Nr. 1856.)   E. Günther, sekretetrs.

Sina par jaunu grahmatu.
Pee Steffenhagen por 15 kap. f. marr dabbuht:
Wilhelm Pantenius, Selgawas Lat-weeschu draudses rihta mahzitajs. Us Selgawas pilfehta un lauku draudses „Iuhgschanu scho grahmatu farakstijis un „apgahdajis R. Schulz, Selgawas pil-fehta mahzitajs.“ 108 lappas.

Schinni grahmatinā warr lassht 1) Pantenius dīsh-woschanu un behres (60 lappas). 2) 7 dīsefmas un zitti wahrdi Pantenium par peeminetaschanu un pateik-schanu farakstii no wiina draugeem Kurzemē un Rībga (28 lappas). 3) 2 spreddiki, ko Pantenius pats teizis Annes basnīzā (20 lappas). Schinni grah-mata arri irr tos pabeigums no ta, ko Latweeschu Arises 1849 Nr. 34 un 35 effect lassjuschi.